

17. Viktor Yanukovich: Deepening cooperation with Customs Union is beneficial for Ukrainian economy [Електронний ресурс] // Official webpage of the Party of Regions of Ukraine. – 22 October 2012. – Режим доступу: <http://partyofregions.ua/en/news/50854b07c4ca42bb1d000c4a>
18. Yanukovich decides to gradually go to Customs Union. European Centre for a modern Ukraine [Електронний ресурс]. – 14 December 2012. – Режим доступу: <http://www.modernukraine.eu/yanukovich-decides-to-gradually-go-to-customs-union/>
19. Ukraine leader cautious on Russian customs union plans [Електронний ресурс] // BBC new Europe. – 4 January 2013. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-20909041>
20. Yanukovich: Ukrainians to say in referendum where they wish to be – in EU or Customs Union [Електронний ресурс] // Zik. – 30 August 2013. – Режим доступу: <http://zik.ua/en/news/2013/08/30/426891>
21. Yanukovich: Kyiv to find effective model of cooperation with Customs Union [Електронний ресурс] // Interfax–Ukraine. – 20 September 2013. – Режим доступу: <http://www.interfax.co.uk/ukraine-news/yanukovich-kyiv-to-find-effective-model-of-cooperation-with-customs-union/>
22. Ukraine's EU membership will not hamper cooperation with Customs Union – Yanukovich [Електронний ресурс] // Newspaper. – 3 October 2013. – Режим доступу: <http://newspaper.net/en/article/region/3/theme/7?id=3759588&date=2013-10-03>
23. Medvedev warns Ukraine. The Moscow Times [Електронний ресурс]. – 10 September 2013. – Режим доступу: <http://www.themoscowtimes.com/business/article/medvedev-warns-ukraine/485798.html>
24. Даже украинские олигархи не хотят Таможенного союза – Грищенко [Електронний ресурс] // NB News. – 28 June 2011. – Режим доступу: <http://nbnews.com.ua/news/4327/>
25. Большинство украинских олигархов хотят в Европу [Електронний ресурс] // Newsru. – 6 September 2013. – Режим доступу: <http://rus.newsru.ua/ukraine/06sep2013/oligarh.html>
26. Ахметов поделился впечатлениями от торговой войны с Россией [Електронний ресурс] // Odessa Daily. – 4 September 2013. – Режим доступу: <http://odessa-daily.com.ua/news/ahmetov-podelilsya-vpechatleniyami-ot-torgovoj-vojny-s-rossiej.html>
27. Порошенко уверен, что в Таможенном союзе прошлое страны, а в ЕС – будущее Украины [Електронний ресурс] // Lenta-UA. 22 September 2013. – Режим доступу: <http://lenta-ua.net/novosti/politika/32179-petr-poroshenko-znachit-es-nashe-budushee-a-ts-izvinite-nashe-proshloe.html>
28. Россияне „загоняют” Украину в Таможенный союз – Тигипко [Електронний ресурс] // РИА Новый Регион . – Киев. – 27 April 2013. – Режим доступу: <http://www.nr2.ru/kyiv/436557.html>
29. Khoroshkovsky: Ukraine's accession to Customs Union now illegal [Електронний ресурс] // Ukrinform. – 21 November 2011. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/eng/news/khoroshkovsky_ukraines_accession_to_customs_union_now_illegal_293609

УДК: 321+327

Костира І.О.

Київський національний університет
культури і мистецтв

„М’ЯКА СИЛА” УКРАЇНИ В ГЕОКУЛЬТУРІ ТА ГЛОБАЛЬНОМУ ОСВІТНЬОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

В основі геокультурних процесів закладено розвиток загальнолюдських норм і цінностей, що закріплені у відповідних символічних системах. Носіями геокультурних тенденцій перш за все є наука і освіта. Розглянуто шляхи ефективного використання накопиченого науково-освітнього потенціалу як умови соціальної стабільності суспільства, іміджу країни в зовнішній політиці і рівня національної безпеки. Стверджується, що від рівня технологічно-інформаційного розвитку освіти в країні залежать не тільки економічний розвиток і рівень життя населення, а також імідж держави.

Ключові слова: геокультурні цінності, м’яка сила, освіта, геополітика, модернізація, розвиток

Костыря І.А.

„МЯГКАЯ СИЛА” УКРАИНЫ В ГЕОКУЛЬТУРЕ И ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ИНФОРМАЦИОННОМ ПРОСТРАНСТВЕ

В основу геокультурных процессов заложено развитие общечеловеческих норм и ценностей, закрепленных в соответствующих символических системах. Носителями геокультурных тенденций выступают наука и образование. Рассмотрены пути эффективного использования накопленного научно-образовательного потенциала как условия социальной стабильности общества, имиджа страны во внешней политике и уровня национальной безопасности. Утверждается, что от уровня технологически информационного развития образования в стране зависят экономическое развитие и уровень жизни населения, имидж государства.

Ключевые слова: геокультурные ценности, мягкая сила, образование, геополитика, модернизация, развитие

Kostyrya I.

„SOFT POWER” OF THE UKRAINE GEOKULTURI AND GLOBAL EDUCATIONAL INFORMATION SPACE

The Core of geo-cultural processes forms human norm and values, which forth the respective symbolic systems. Geo-cultural trends are the carriers of science and education. In the article is looked throw the fact of using the accumulated scientific and educational potential as a condition of social stability, the country's image in foreign policy and the level of national security. It is argued that the level of technology and information of education in the country depend not only on economic growth and living standards, as well as the image of state

Key words: geo-cultural values, soft power, education, geopolitical, modernization, development

В умовах глобальних інформаційних потоків освіта як одна з найважливіших складових досягнення конкурентоспроможності країни на світовій арені, як основа розвитку людського потенціалу, як найефективніший інструмент модернізації та політики закономірно привертає увагу дослідників різних наукових напрямів. І це зрозуміло, адже пріоритет освіти в сучасному світі пов'язаний із науково-технічним прогресом і глобальною інформатизацією, технологією та наукознавством у цілому.

Про зв'язок культури та освіти з політикою писали автори різних епох. Проблеми геокультури, що формує нові цінності у розвитку соціальних систем досліджено в працях М. Бердяєва, С. Булгакова, В. Соловйова, В. Розанова, Е. Фромма, В. Франка, Ю. Хабермаса та П. Юркевича. Своєрідний аксіологічний драматизм характеризує філософські роздуми М. Вебера і А. Швейцера, О. Шпенглера і М. Гадамера, Х. Ортега-і-Гассета і К. Ясперса, З. Фрейда і К-Г. Юнга, Ж-П. Сартра і А. Камю, Й. Хайзінги і А. Тойнбі. Ціннісно-світоглядні аспекти філософських категорій знаходимо в наукових працях П. П. Гайденка, Г.М.Сібашвілі, В.С.Стьопіна, В. Г. Табачковського, а теологічне тлумачення ціннос-

тей має місце в роботах С.С. Аверінцева, Д. Гільдебранда, Е. Жильсона, Г. Марселя, П.Флоренського, А. Хюбшера. Роботи щодо ціннісної проблематики в контексті геокультурних процесів знаходимо у вітчизняних авторів М.С. Дмитрієвої, А.І. Кавалерова, О.І.Колодного, А.Є.Конверського, І. Ф. Надольного, Л.В. Сохань, Л.А. Філіпповича, Б.П. Шубнякова, Н.Ф. Юхименка, В.О. Нікітенко.

Вважається, що вперше термін „культура” вжив ще давньоримський оратор і політичний мислитель Марк Туллій Цицерон (43-16 роки до н.е.). Він використовував сільськогосподарську метафору – „cultura aminі” Катона Старшого в праці про землеробство. Цицерон вводить цей термін у телеологічний контекст філософії для номінації вищого природного ідеалу розвитку людини. Цицерон при цьому протиставляє її суті природи, наголошуючи тим самим на тому факті, що вона є продуктом діяльності самих людей. Пізніше, цю ідею було концептуалізовано німецьким філософом Георгом Гегелем тезою про те, що культура – це створена людиною „друга природа”.

Цицерона, як і інших античних авторів, добре знали в Європі початку епохи Модерну. Не дивно, що інтелектуали Нового часу багато що запозичали і надавали цим

поняттям помітно ширше значення, ніж сам Цицерон. Як наслідок, категорія „культури” знайшла суворе визначення лише в XVIII ст., незважаючи на те, що до нього неодноразово зверталися мислителі ранніх епох.

Так, Самюель Пуфендорф ще в XVII ст. ототожнював культуру з усіма способами, якими людина може подолати своє природне варварство і перетворитися на повноцінного індивіда. Абат Джованні Андрес в книзі „Походження, процеси та сучасний стан всієї літератури”, виданої в Пармі в 1782 р., зводив ідею культури виключно до письмових джерел. Значний інтерес до феномена культури мав один із ідеологів консерватизму – англійський політик і мислитель Едмунд Берк. Він захопився вивченням індійської цивілізації. Індію тоді в кінці XVIII ст. розглядали в Британії як можливу компенсацію за втрату американських колоній. Едмунд Берк на цій ниві навіть здобув репутацію найбільш компетентного політика в „індійському питанні”. У Франції поняття культури використовувалося як синонім всього, що може бути досягнуто за допомогою освіти. Особливий акцент на освіті робили французькі консервативні мислителі Л. Бональд, Ж. де Местр, а пізніше А. де Токвіль. Вони звернули увагу на небезпеку зростання ролі мас у процесі розвитку промислового виробництва, вульгаризації суспільства і втрати „високої культури”, носієм якої, як вони думали, є еліта.

Німецькі уявлення про культуру формувалися в контексті політичної фрагментації. Цей процес переважав до моменту об'єднання Німеччини в 1870 р. У цих умовах неминуче виникла теза про те, що культура має стати інструментом забезпечення єдності в ситуації, коли політичний союз був відсутній. Причому, якщо І. Кант підходив до цього поняття з філософсько-антропологічних позицій, то вже Й. фон Гердер та інші романтики стали вивчати феномен „духу часу” і „національного духу” тобто розглядали культуру в соціально-історичному вимірі. Вони запропонували вивчати поняття „культура” у двох значеннях: як „дух народу”, який визначає його унікальну ідентичність; і як культивування, виховання внутрішньо вільної індивідуальності. Пізніше історики Фрідріх Карл фон Савіньї і Леопольд фон Ранке також приділяли особливу увагу антираціоналістичному національному історизму.

К. Гирц та його послідовники започаткували свій підхід до вивчення культури, що

передбачав включення елементів аксіології, структуралізму, герменевтики, філософії символічних форм і т.д. При інтерпретації символічних систем інших народів учені починають орієнтуватися на дійових осіб нарративу та історії взагалі. Професор Університету Аризони Річард Ешлі в своїй праці „Геополітика геополітичного простору: до критичної теорії міжнародних відносин” досліджує науковий дискурс і традиції поглядів на культуру та освіту. Проаналізувавши комунітаристську парадигму „життєвого світу” Едмунда Гуссерля, „фундаментального плану” Мартіна Хайдеггера, „дисциплінарної матриці” Томаса Куна, „габітусу” П'єра Бурдьє, „епістеми” і „диспозитиви” Мішеля Фуко, „консенсусу бекграунду” Юргена Хабермаса, він стверджує, що сенс цієї парадигми зводиться до знань певної групи людей. Знання та навички виступають онтологічним контекстом людського життя в суспільстві як такому. Досліджуючи іншу традицію, спеціалісти з „реалістської” теорії міжнародних відносин (такі як Річард Ешлі) стверджують, що Ганс Моргентау, Едвард Карр, Раймон Арон в основному досліджують фундаментальну категорією влади (сили). Таким чином, Р. Ешлі спробував перекинути місток між геополітикою політичного реалізму і методологією постмодернізму [1].

Значний розвиток зазначеного напрямку здійснив професор Джозеф Най із Гарвардського університету, який у першій половині 1990-х років увів у науковий обіг концепт „м'яка сила”. Дж. Най стверджував, що надто довго практики віддавали перевагу концепції „політичного реалізму”, покладаючись на „жорстку силу” з її військовим і фінансово-економічними чинниками. „Силою є здатність впливати на інших з метою отримання бажаних результатів. Якщо ви досягаєте цього примусом або за плату, я називаю таке „жорсткою силою” [2]. Якщо ви досягаєте цього привабливістю, я називаю це „м'якою силою”, – пояснював Най. Дослідник також визначив три компоненти, з яких складається цей феномен, а саме: „культура держави (у тому, чим вона приваблює інших), її політичні цінності (чи дотримується вона їх у внутрішній і зовнішній політиці) та зовнішні відносини (чи сприймаються вони як легітимні та морально обґрунтовані)” [3].

Дослідник Леслі Гелб у своїй книзі „Правила сили: Як здоровий глузд може врятувати американську зовнішню політику”

стверджує, що яка сила нині, схоже, означає майже все. Іншими словами, м'яка сила” – це моральний авторитет наукових, технічних і спортивних досягнень і творів високого мистецтва, привабливість гуманістичної ідеології, ефективної економічної політики та раціональної адміністративної системи, спокуса масової культури, симпатія до національної культури, звичаїв та моделей поведінки [4].

Таким чином, ми підходимо до поняття „геокультура”, введений І. Валлерстайном. Під цим терміном розуміється культурний спосіб організації міжнародного простору із виділенням суспільних груп, що входять до цивілізаційного ядра існуючого світу, суспільств, що мають периферійний статус, і тих, що складають напівпериферійну зону [5]. За умов геокультурної вибудови простору мова, перш за все, йде про геополітику. Кожна цивілізація, кожна цивілізаційна спільнота мають власну геокультуру та власну, притаманну лише їй техніку геокультурного проектування. Виходячи із зазначеного розуміння геокультури, тобто розглядаючи її як форму геополітики, що базується на розрізненні культурно „своє” та культурно „чуже” [5].

Освіта, освітні послуги України знаходиться на етапі модернізації, головною метою якої є створення механізму стійкого розвитку та забезпечення якісної підготовки фахівців відповідно до міжнародних стандартів. Крім того, за показником валового охоплення навчанням Україна значно відстає від країн з високим рівнем людського потенціалу. Дані ООН свідчать, що індекс рівня освіти населення України становить 0,92, що дещо перевищує відповідний середній індекс країн Східної Європи та СНД (0,91). Серед 173 країн світу, для яких Програма розвитку ООН його розраховувала, Україна поділяє 29–36-те місце з такими країнами, як Російська Федерація, Білорусь, Вірменія, Туркменістан, Греція, Аргентина, Уругвай. Водночас рівень освіти населення України залишається відчутно нижчим порівняно з країнами Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), де цей показник становить 0,97. При цьому відчутне відставання спостерігається саме за показником валового охоплення навчанням – 77 % в Україні порівняно з 94 % у країнах ОЕСР [6, с. 125]. Як вважає одна з провідних українських дослідниць В.Є. Сафонова, саме таке розуміння необхідно визнати критерієм номер один щодо обґрунтованості обсягів

державного замовлення на підготовку фахівців, а також наскільки ці обсяги сприятимуть підвищенню освітнього потенціалу населення України і наближенню до відповідних показників європейської спільноти. Поштовхом для початку реформ стала криза національних освітніх систем, що виявилася в їх нездатності адекватно реагувати і швидко адаптуватися до стрімких змін в науці, техніці, технології і соціальній структурі суспільства. Тому ряд західних країн сьогодні піддає жорсткій критиці централізовану державну освітню політику, вузи світових країн отримують автономію у фінансовій сфері, самостійно формують свою інвестиційну політику. Наприклад, у США держава здійснює часткове фінансування, контроль витрат вузу, контроль чисельності студентів і якості освіти. У країнах, де значно переважає бюджетне фінансування, просліджується виражена тенденція до його скорочення (Австрія, Німеччина, Франція) [7].

Реформи в національних системах освіти, що проводяться в більшості країн, були направлені на пошук оптимального співвідношення державного та приватного фінансування освіти, поєднання централізованого і децентралізованого управління, рівня автономності вузів, підвищення якості освіти, розвиток системи безперервної освіти, нових форм і джерел інвестицій за рахунок розвитку співпраці між школою і вузом, вузом і корпораціями, вузом і суспільством.

Необхідність і передумови ринкового регулювання освіти, встановлення кордонів, форм, цілей, завдань і принципів структурно-функціональних перетворень як організаційної основи розвитку освітніх установ в єдиній системі безперервної освіти пов'язані з розробкою методологічного та організаційно-правового забезпечення нормативного фінансування освітніх установ, формуванням принципів оцінки, класифікації, методів аналізу і моніторингу показників ефективності використання ресурсів освітніми установами [8].

Глобалізація інформаційних потоків відкриває нові можливості для освіти і висуває складні проблеми, найважливіша з яких – створення ринку знань, поза яким сьогодні існують великі групи людей. Глобалізація породжує нові багатства і веде до підвищення взаємопов'язаності і взаємозалежності економік і суспільств, – наголошувалося на Всесвітньому форумі з освіти в Дакарі, – вона відбувається під впливом

революції у сфері інформаційних технологій і підвищення мобільності капіталу і здатна сприяти зменшенню бідності та нерівності у світі, а також використанню нових технологій в інтересах базової освіти. Разом із тим глобалізація загрожує небезпекою створення ринку знань, від якого виявляться відторгнуті бідні та знедолені. Країни і сім'ї, позбавлені доступу до можливостей отримання базової освіти в умовах глобальної економіки, яка у все більшій мірі ґрунтується на знаннях, стикаються з перспективою маргіналізації [9].

Специфіка сучасного суспільного розвитку, що характеризується зростанням ролі теоретичного знання, засобів комунікації, інформаційних технологій розкривається в концепціях: „постіндустріальне суспільство” (Д. Белл), „технологічне суспільство” (Дж. Грант), „програмоване суспільство” (А. Турен), „суспільство третьої хвилі”, „суперіндустріальне суспільство” (О. Тоффлер), „посткапіталістичне суспільство” (Р. Дарендорф) тощо.

Зазначимо, що рівень інформатизації визначальною мірою пов'язаний сьогодні навіть не стільки з матеріальним чинником, скільки з фактором інтелектуалізації суспільства і його здатністю до виробництва знань та інновацій, що безпосередньо залежить від рівня освіти населення. Глобалізація змінює вимоги до освіти та кваліфікації. В останні роки вже починають обговорюватися ключові засоби стратегічного управління глобальним ринком вищої освіти, конкурентоздатності на ньому різних країн, потреб глобальної економіки, політики тощо. Підготовка до життя повинна вже сьогодні здійснюватися з урахуванням високих швидкостей змін суспільного життя. Необхідність готувати фахівців для управління політичними, економічними, соціокультурними процесами з урахуванням процесів глобалізації є найважливішим завданням будь-якої держави, що претендує на повагу світового співтовариства.

Викликом глобальної освіти стає не тільки необхідність передати загальні та спеціальні знання, прищепити професійні навички, а й багато в чому виховати інтелектуальну свободу, вміння вирішувати зовсім нові проблеми глобального масштабу. Виникла проблема підготовки фахівців для здійснення державного управління в умовах глобально-локальної динаміки. Очевидно, що глобально-локальні явища можуть по-різному проявлятися в різних країнах, форми і ступінь їх можуть істотно різнитися, проте

питання про модернізацію державного управління з урахуванням процесів глобалізації та локалізації стоїть досить гостро. Зокрема, це стосується виявлення найбільш актуальних напрямів підготовки держслужбовців з урахуванням оцінки масштабів модернізації системи держуправління, зміни функцій держслужбовців, пов'язаних, наприклад, з використанням нових інформаційних технологій.

В Україні стратегічні цілі освіти розглядаються в тісному зв'язку зі створенням основи сталого соціально-економічного та духовного розвитку країни, затвердженням її статусу в світовому співтоваристві як держави з великою історією та колосальним потенціалом сфери виробництва, освіти, культури, мистецтва, науки тощо. Інтенсивність суспільних змін, наростаюча глобалізація, неминуче посилюють задієність українського суспільства в загальносвітові процеси, стрімкий технологічний прогрес, надають особливого значення освіті як інтегральній частині становлення та розвитку людського потенціалу [10].

Освіта ХХІ ст. покликана змінити зміст і форму розвитку, необхідні для виживання цивілізації. В Україні суперечливість процесів розвитку освіти багато в чому полягає в тому, що оновлення суспільства вимагає радикальних змін у сфері, що знаходиться в кризовому стані. Водночас відомо, що реалізація такого сценарію розвитку, в результаті якого Україна стала б сильним геополітичним суб'єктом, вимагає мобілізації всіх освітніх ресурсів. Значну роль у тому, щоб подолати перешкоди на шляху подальшого реформування освіти, відіграє становлення та розвиток людського потенціалу.

Диспропорції між системою освіти і потребами забезпечити оптимальний спектр можливостей для індивідуального розвитку особистості вимагають суворого дотримання стратегічного пріоритету на якісну освіту. Остання виступає внутрішнім ресурсом зміни українського суспільства, що зіткнулося сьогодні з масштабними завданнями реформування, з необхідністю конкурувати з освітніми системами розвинених країн, революцією інформаційних і комунікаційних технологій та багатьма іншими проблемами. Саме з цієї точки зору повинні оцінюватися якість навчання, новизна програм, відповідність методичного та інформаційного забезпечення навчального процесу сучасним вимогам тощо.

Завдання відповідності освітніх інститутів запитам різних соціальних груп, регіональним і культурним особливостям в умовах зростання диференціації українського суспільства, а також входження його в глобальний простір вимагає перетворення системи освіти в модель, яка справді відкрита для різноманіття. Серед її основних характеристик можемо виділити: досягнення культуровідповідності та особистісного характеру навчання, що припускає інтеграцію способів освоєння світу; свобода вибору і плюралізм освітніх можливостей; вільне користування різними інформаційними системами; постійне формування нових орієнтирів освіти; відкритість освітньої системи до діалогу з міжнародним співтовариством.

Побудова відкритої моделі освіти бачиться не тільки у відході від жорсткої централізації, детермінованості системи освітніх установ тощо, а й у відкритості освіти світові, врахуванні в освітній діяльності нового поєднання глобального, регіонального та особистісного аспектів. Крім специфічних змістовних моментів, велике значення мають самі організаційні форми, які дозволяють удосконалювати освітню практику.

Інтеграція України у світову освітню систему вже сьогодні здійснюється на основі міжнародного співробітництва з університетами різних країн, реалізації проектів з обміну студентами, викладачами та з надання стипендій українським студентам для навчання за кордоном. Міжнародні контакти дають для освіти відмінну практику, відкривають можливість придбання нових знань, накопичення особистого досвіду спілкування з іншими культурами, нових навичок, самостійності, вміння переосмислити своє звичне оточення. Йдеться про Болонський процес, який, незважаючи на ряд серйозних проблем, залишається єдиною альтернативою для української освіти. Так, за словами Є. Суліми, сьогодні, визначаючи основні напрями діяльності, спрямовані на подолання найбільших викликів сьогодення – глобалізації, нестачі ресурсів, старіння населення, все частіше підкреслюється роль освіти як найважливішого фактору соціально-економічного, духовного і культурного розвитку суспільства. У сучасному світі найбільш актуальними стають проблеми підвищення якості освіти та професійної підготовки, покращення якості взаємодії між системами освіти і ринком праці. Безпереч-

но, саме участь у Болонському процесі є одним з найважливіших чинників проведення реформ вищої освіти в Україні [11].

Освіта є специфічною сферою, сповненою протиріч. Серед них – протиріччя між традиціями та інноваціями, між колосальним накопиченням знань та їх засвоєнням, між універсальним і індивідуальним, якщо мати на увазі особистісну реалізацію та адаптацію до глобального без втрати національних або етнічних коренів і унікальності окремої особистості.

Дослідники підкреслюють, що освіта і культура в історії антропо- і соціогнезу завжди виступали як сторони генетично єдиного процесу. До початку ХХ ст. ця генетична єдність зберігалася – освітні центри (школи, ліцеї, гімназії, університети) були одночасно і центрами культури, суб'єктами її творіння і вжитку. Нині виникла ситуація іншого плану. Ці два процеси ускладнилися і диференціювалися – змістовно та організаційно розійшлися, а нерідко і протиставлялися один одному [12]. Найважливішим негативним наслідком такого роду диференціації стало те, що знання перестали пов'язуватися з пошуком особистісних смислів і активізацією духовної культури особистості, а перед споживачем культури постало складне завдання визначити свій вибір духовного розвитку. Сучасна людина, сприйняття якого виховане „відеорядом”, готовими „картинками” телебачення, дійсно перевантажена готовими образами і структурами, що несуть найчастіше неадекватну інтерпретацію подій і невілюють здатності самостійного осмислення. У зв'язку з такого роду явищами виникає нагальне завдання введення більш широкого культурного контексту у зміст і форми освіти.

Освітня система України не може не зазнати змін у зв'язку з тим, що в глобальному масштабі особливо гостро стоїть завдання забезпечення розквіту людської особистості, яка має творче мислення і здібності до саморозвитку, що неможливо без трансляції культурних та етичних цінностей, без існування духовних орієнтирів, вивірених з позицій переходу від людинозатратної до людинозберігаючої еволюції.

Нині питання вдосконалення школи та підвищення ефективності освітнього процесу вимагають глобального підходу. Термін „глобальна освіта” відображає появу нових ракурсів розуміння цілісності світу з актуалізацією концепцій, які відбивають стійкість соціального розвитку, важливість

міжнародного взаєморозуміння й миру, прав людини та демократії, культурного різноманіття. Часто під цим широким терміном розуміють реалізацію міждисциплінарних освітніх програм, мета яких полягає в сприянні миру, вільного від упереджень та нетерпимості, на основі взаєморозуміння глобальної взаємозалежності та солідарності країн.

Тому найважливішими принципами глобальної освіти, на нашу думку, є: підготовка людини до життя в умовах швидкої зміни і зростання різноманіття сучасного світу; необхідність спільних зусиль для вирішення глобальних проблем, що загрожують самому існуванню людини; захист пріоритетів свободи від насильства; зростання значення етичних проблем; перевага ідеалів взаєморозуміння, терпимості.

Головна сфера глобальної освіти – всебічне сприяння завданню позбавлення прийдешніх поколінь від лих війни. Культура миру означає відповідну зміну ціннісних структур, перетворення їх в основу світогляду і поведінки людей. У посланні Генерального директора ЮНЕСКО учасникам міжнародної конференції „Від стереотипів війни – до ідеалів миру через культуру і освіту” підкреслюється: „Становлення культури миру є тривалим процесом зміни способу мислення та поведінки. Тому ключем до нього служить освіта. Це навички діалогу і переговорів, наполегливого пошуку того, що нас об’єднує, а не розділяє, навички постійного послідовного прагнення до справедливості та демократії мають розвиватися на основі підготовки та діяльності. Культуру миру слід розуміти насамперед як глобальну школу, в якій ми всі вчимося жити разом один із одним” [13, с.12].

Зрозуміло, що традиційні підходи до вивчення такого роду проблем можуть виявитися неефективними, оскільки вимагають значної роботи з координації навчальних планів, створення інтегрованих курсів, глобально-орієнтованих інформаційних технологій. У рамках системи освіти проблема прилучення до культури миру вирішується насамперед через зміну зміст освіти та виховання, інтеграцію культури миру в усі навчальні предмети.

Коротко узагальнюючи тенденції глобалізації освіти, підкреслимо, що це тенденція до постійної зміни, оновлення самих систем освіти, без чого неможливий їх розвиток і адаптація до мінливих умов навколишнього життя; це вільний обмін

професорами, аспірантами, студентами, отримання ними грантів і стипендій; це використання передового зарубіжного досвіду викладання різних дисциплін; це розвиток нових інформаційних технологій, комп’ютеризація, віртуалізація знань; це поширення англійської мови, як мови міжнародного спілкування.

Вважаємо, що роль освіти полягає не тільки в отриманні людиною певних знань. Функції освіти в цілому – це гармонійний розвиток людства, що дозволить протистояти відчуженню, пригніченню, війні, і допоможе людині розуміти інших людей та взаємодіяти з ними на засадах партнерства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева Т. Химеры страны ОЗ: „культурный поворот” в теории международных отношений / Т. Алексеева // Международные процессы. 2012. – Т.10. – № 3(30-31). – Сентябрь – декабрь – С.4-19.
2. Nye Joseph S. Get Smart. Combining Hard and Soft Power [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65163/joseph-s-nye-jr/get-smart>.
3. SoftPower: The means yo success in world politics [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.futurecasts.com/book%20review%206-4.htm>.
4. Гелб Лесли Х. Правила власти. Как здравый смысл может спасти американскую внешнюю политику / Х. Гелю Лесли. – Прогресс-Традиция 2010. – 312 с.
5. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире / И. Валлерстайн. – СПб.: Университет. кн., 2001. – 416 с
6. Біла книга національної освіти України / [Т. Ф. Алексєєнко та ін.]; за заг. ред. В. Г. Кременя; Нац. акад. пед. наук України. – К. : Інформаційні системи, 2010. – 340 с.
7. Сафонова В. Формування концептуальних підходів до вдосконалення якості вищої освіти / В.Є. Сафонова // Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво. – 2011. – № 1. – С. 202-208.
8. Сафонова В. Удосконалення фінансово-економічного механізму функціонування закладів вищої освіти в Україні / В. Сафонова // Стратегічні пріоритети. – 2009. - №2(11). – С.102-109.
9. Всесвітній форум з освіти. Освіта для всіх: виконання наших колективних зобов’язань. Текст, прийнятий Всесвітнім форумом з освіти. Дакар (Сенегал) 26-28 квітня 2000. – ЮНЕСКО, 2000. – С. 14.
10. Губерський Л. Культура. Ідеологія. Особистість: методолого-світоглядний аналіз / Л. В. Губерський та ін; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т соціол. НАН України, Ін-т вищ. освіти АПН України. – К. Знання України, 2002. – 580 с.

11. Болонський процес – запорука європейської інтеграції вищої освіти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua/actually/1007-bolonskiy-protses--zaporuka-evropeyskoji-integratsiyi-vischoyi-osviti-ukrayini>
12. Нікітенко В. Сучасна геокультура як соціокультурний феномен / В. О. Нікітенко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2013. – № 53. – С.263-272.
13. Федеріко М. На шляху до культури миру і ненасилля / М. Федеріко // Послання Генерального директора ЮНЕСКО учасникам науково-практичної конференції „Від стереотипів війни до ідеалів миру через культуру і освіту”. – М., 1998. – С.12.

УДК 342.51 [32: 17.022.1]

Бобровський Т.А.

Адміністрація Державної прикордонної служби України

АНАЛІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ПРИКОРДОННИХ СЛУЖБ

Здійснено аналіз формування іміджу прикордонних відомств, його функцій, структури та засобів формування з метою визначення сучасних ефективних методологічних інструментів, що найрезультативніше впливають на зміни іміджу державної структури в рамках державного управління. Зроблено висновок про необхідність широкого застосування інтернет-ресурсів і розвитку кадрового менеджменту в комунікаційних та управлінських підходах до покращення іміджу прикордонного відомства.

Ключові слова: прикордонна служба, імідж державних структур.

Бобровский Т.А.

АНАЛИЗ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ИМИДЖА ПОГРАНИЧНЫХ СЛУЖБ

Осуществлен анализ формирования имиджа пограничных ведомств, его функций, структуры и средств формирования с целью определения современных эффективных методологических инструментов, которые наиболее результативно влияют на смену имиджа государственной структуры в рамках государственного управления. Сделан вывод о необходимости широкого применения интернет-ресурсов и развития кадрового менеджмента в коммуникационных и управленческих подходах к улучшению имиджа пограничного ведомства.

Ключевые слова: пограничная служба, имидж государственных структур.

Bobrovskiy T. A.

ANALYSIS OF BORDER SERVICE IMAGE FORMATION PROVISION

The article deals with the analysis of the border agencies image formation, its functions, structure and tools to determine the formation of modern effective methodological tools that has the most effective impact on changing the image of state structure within the governance. The conclusion about the need for extensive use of Internet resources and development of human resource management in the communication and management approaches to improve the image of border agency was made.

Key words: Border Guard Service, the image of state structures.